

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

Григоренко

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи
Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

« 01 » вересня _____ 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОНФЛІКТИ В МЕДИЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ: СПОСОБИ
ВИРІШЕННЯ ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОНФЛІКТУ»**

Рівень вищої освіти: перший

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: Медицина

Програму складено на основі освітньо-професійної програми «Медицина», підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол №10 від 27 червня 2024)

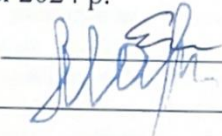
Розробники:

Зав. каф., проф. Опря Є. В.

Завуч каф., доц. Чернова Т. М., доц. Горячев П., асист. Фучеджі В.Д.

Програму обговорено на засіданні кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 р.

Зав. кафедрою д. мед. н., проф. Євген Опря

Погоджено із гарантом ОПП Валерія МАРІЧЕРЕДА

Програму ухвалено на засіданні предметної циклової комісії з терапевтичних дисциплін ОНМедУ, Протокол № 1 від «_30_» _серпня_ 2024 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з терапевтичних дисциплін,

 Олена ВОЛОШИНА

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	Денна форма навчання	
Загальна кількість: Кредитів – 3 Годин – 90 Змістових підрозділів – 2	Обов'язкова	
	Рік підготовки	2
	Семестр	III
	Лекції	0 годин
	Практичні	30 години
	Самостійна робота	60 години
	У т. ч. індивідуальні завдання	0
	Форма підсумкового контролю	Залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Метою викладання дисципліни “Конфлікти в медичному середовищі: способи вирішення та попередження конфлікту” є надання здобувачам вищої освіти знань і формування елементів професійних компетентностей в галузі загальної логіки, закономірностей та хронології становлення, розвитку конфліктології; формування цілісної системи знань про природу конфліктів, причини їх виникнення, розуміння внутрішніх механізмів конфліктів; способи управління конфліктними ситуаціями й методах подолання конфліктів.

Завдання:

1. Отримання знань і навичок щодо змісту та природи конфліктів;
2. Засвоїти основні поняття та категорії конфліктології;
3. Визначати основні закономірності виникнення та розвитку конфліктних ситуацій та конфліктів;
4. Сформувати вміння використовувати теоретичні знання для розв'язування практичних задач щодо вирішення виникаючих конфліктних ситуацій;
5. Знати організаційний механізм управління конфліктами в медичному середовищі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

• Загальних (ЗК):

- ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4 Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
- ЗК5 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК6 Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7 Здатність працювати в команді.
- ЗК8 Здатність до міжособистої взаємодії.
- ЗК10 Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
- ЗК 11 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК12 Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК13 Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
- ЗК15 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової

активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК16 Здатність працювати в міжнародному контексті.

- - **Спеціальних (СК):**

СК1 Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

СК2 Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

СК3 Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

СК4 Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.

СК6 Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.

СК7 Здатність до діагностування невідкладних станів.

СК8 Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.

СК10 Здатність до виконання медичних маніпуляцій.

СК11 Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, включаючи систему раннього втручання.

СК15 Здатність до проведення експертизи працездатності.

СК16 Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

СК17 Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.

СК19 Здатність до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг.

СК21 Здатність зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

СК24 Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

СК26 Здатність визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1 Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН2 Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН3 Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.

ПРН4 Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН5 Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН6 Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного,

додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

- ПРН7 Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
- ПРН8 Визначити головний клінічний синдром або симптом, яким обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
- ПРН9 Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
- ПРН14 Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
- ПРН15 Організувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.
- ПРН16 Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.
- ПРН17 Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- ПРН18 Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
- ПРН21 Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

1. особливості становлення та розвитку конфліктології як науки;
2. зміст елементів, що складають конфлікт;
3. характеристику різних видів та форм конфліктів;
4. фази виникнення, ескалації та динаміки конфліктів;
5. стратегії і тактики врегулювання конфліктів.

Вміти:

1. виявляти закономірності розвитку знань про конфлікт;
2. проводити діагностику конфлікту та конфліктної ситуації;
3. вірно обирати стилі поведінки під час конфліктів;
4. розробляти картограму конфлікту;
5. використовувати методи розв'язання конфліктів.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ**1. Загальні питання конфліктології, як науки.****Тема 1. Конфліктологія як наука та навчальна дисципліна.**

Конфліктологія як наука. Конфліктологічна проблематика в історії соціально-філософської думки та психології. Міждисциплінарний характер наукового дослідження конфліктів, методика аналізу. Місце конфліктології в системі наук. Становлення конфліктології як сучасної науки і практики.

Об'єкт і предмет конфліктології: дискусійний характер питання у вітчизняній і зарубіжній літературі. Структура сучасної конфліктології як наукової дисципліни: загальна теорія конфліктів, окремі галузі конфліктології та прикладна конфліктологія.

Конфліктологія як навчальна дисципліна. Її статус у системі професійної підготовки медичних працівників.

Тема 2. Історико-методологічні аспекти конфліктології.

Конфліктологічні ідеї Стародавнього Світу. Конфлікт в епоху Просвітництва. Марксистська теорія конфлікту. Функціональна теорія конфлікту. Теорія наукового управління Тейлора. Структурний функціоналізм. Теорія соціального конфлікту (конфліктна модель суспільства). Загальна теорія конфлікту. Модель життєвого циклу організації. Сучасна конфліктологія: актуальні теоретико-методологічні й практичні проблеми. Об'єкт, предмет і методологія конфліктології.

Тема 3. Конфлікт як соціальне явище.

Конфлікт як складне соціальне явище. Позитивна та негативна роль конфліктів у житті людини і суспільства. Сутність конфлікту, його основні ознаки та структура. Причини виникнення конфліктів. Межі конфлікту. Характеристики наслідків конфлікту.

Класифікація конфліктів: внутрішньо особистісні та міжособистісні, між особистістю і групою, міжгрупові та міждержавні конфлікти. Специфіка міжгрупових конфліктів і механізми їх виникнення. Конфлікти в різних сферах суспільного життя (політичні, фінансово-економічні, управлінські, виробничі, соціальні, сімейні). Функціональні і дисфункціональні наслідки конфлікту.

Тема 4. Сутність конфлікту та його структура.

Суперечки та конфлікт. Конфлікт та сварка. Конфлікт та боротьба. Конфлікт та насильство. Конфлікт та суперництво. Конфлікт та протиріччя. Конфлікт та зіткнення. Види зіткнення. Причини конфліктів. Теорема Томаса. Структура об'єктивних причин конфлікту. Структура суб'єктивних причин конфлікту. Класифікація причин конфлікту М. Дойча. Класифікація причин конфлікту В. Лінкольна. Структура формування конфліктів. Структурні компоненти конфліктів. Ранг опонентів. Функції конфліктів.

2. Практичні аспекти конфліктології.

Тема 5. Класифікація конфліктів.

Причини конфліктів в організації. Рівні конфліктів в організації. Внутрішньо-особистісні конфлікти. Внутрішні причини конфліктів. Зовнішні причини конфліктів. Теорія З. Фрейда. Теорія К. Левіна. Теорія А. Шипілова. Мотиваційний конфлікт протилежних бажань. Моральний конфлікт. Конфлікт нереалізованих бажань. Рольовий конфлікт. Адаптаційний конфлікт. Конфлікт неадекватної оцінки. Особливості міжособистісних конфліктів. Джерела виникнення міжособистісних конфліктів. Каталізатори міжособистісних конфліктів. Суб'єкти міжособистісних конфліктів (Дж. Скот).

Тема 6. Причини виникнення конфліктів в медичному середовищі.

Причини виникнення групових конфліктів (У. Лінкольн). Конфлікт особистість-група. Механізми виникнення міжгрупових конфліктів. Міжгрупові конфлікти. Конфлікти у групах та командах. Організаційні конфлікти. Механізм зародження організаційних конфліктів. Закон соціальної взаємодії Мортон Дойча. Модель організаційних конфліктів І. Адісеса. Види організаційних конфліктів. Організаційно-управлінський конфлікт. Типи конфліктів в організаційному імперативі. Конфлікти в управлінні. Джерела виникнення конфліктів в управлінні. Виробничі конфлікти. Конфлікт посадових позицій. Інноваційні конфлікти. Динамічний консерватизм організацій (Е. Моррісон). Причини супротиву змінам. Модель фрустрації при змінах (Дж. Фішер). Конфлікти в діяльності лікаря. Особливості конфліктів між особами, що діють в лікувально-діагностичному процесі.

Тема 7. Структурні компоненти конфліктів.

Предмет конфлікту. Об'єкт конфлікту. Учасники конфлікту. Основні учасники конфлікту. Суб'єкти-ініціатори. Суб'єкти-опоненти. Групи підтримки. Інші учасники. Підбурювач. Організатор. Медіатор. Ранг опонентів. Опонент першого рангу. Опонент другого рангу. Опонент третього рангу. Вищий ранг. Ранг порушника будь-яких норм.

Тема 8. Функції конфліктів.

Визначення функції конфлікту. Діагностична функція конфліктів. Еволюційна функція конфліктів. Інтегративна функція конфліктів. Розвиваюча функція конфліктів. Стимулююча функція конфліктів. Запобіжна функція конфліктів. Конструктивний вплив конфліктів на діяльність. Деструктивний вплив конфліктів на діяльність.

Тема 9. Динаміка конфлікту та механізми його виникнення.

Обставини, що сприяють виникненню конфліктів. Типи конфліктів. Статичні конфлікти. Етапи виникнення конфлікту. Типи ініціаторів. Теорії механізмів виникнення конфліктів. Перша формула конфлікту. Друга формула конфлікту. Третя формула конфлікту. Етапи розвитку конфлікту. Динаміка розвитку конфлікту. Фази латентного періоду конфлікту. Фази активного періоду конфлікту. Можливості вирішення конфлікту.

Тема 10. Переговори і медіація.

Переговори як ефективний спосіб виходу з конфліктної ситуації. Поняття переговорів, умови їх проведення. Поняття «толерантності», вплив толерантності на позиції в конфлікті. Раціонально-інтуїтивна модель оволодіння конфліктною ситуацією (за Дж. Гр. Скотт). Переговори як універсальний спосіб розв'язання конфліктів. Етапи переговорного процесу. Метод «принципових переговорів» Р. Фішера і У. Юрі. Моделі

поведінки особистості в процесі переговорів. Технології стратегій і тактик в переговорному процесі. Медіація в переговорному процесі.

Сутність і методика переговорного процесу. Динаміка та етапи переговорного процесу. Моделі поведінки особистості в процесі переговорів. Медіація в переговорному процесі. Визначення посередництва та його види. Основні ролі медіатора (посередника).

Тема 11. Конфлікт і конфліктофобія.

Поняття конфліктофобії. Природа і механізми конфліктофобії. Феномен конфліктофобії. Конфліктофобія як причина і наслідок різних психологічних і соціальних явищ. Способи виявлення ступеня конфліктофобії у пацієнтів медичного працівника.

Тема 12. Процес управління конфліктами.

Сутність і поняття управління конфліктом. Зміст процесу управління конфліктами (прогнозування, попередження і стимулювання, регулювання, розв'язання). Процес діагностики конфлікту.

Принципи і методи управління конфліктами (структурні, міжособистісні, внутрішньо особистісні). Прогнозування і профілактика конфліктів: сутність, підходи та напрями. Заходи щодо попередження конфліктів. Підтримка співробітництва. Дисципліна як засіб запобігання конфліктів. Технології регулювання конфліктів (інформаційні, комунікативні, організаційні, соціально-психологічні). Нормативні механізми регулювання конфліктів. Методи розв'язання конфліктів.

Стили поведінки в конфліктних ситуаціях (поступка, компроміс, консенсус, ухиляння, співробітництво).

Тема 13. Попередження і регулювання конфліктів.

Прогнозування і профілактика конфліктів в організації: сутність, підходи та напрями. Зміни в організаційних структурах управління. Профілактика конфліктів за стратегією управління персоналом. Кадрова робота. Управління компетенцією працівників. Етапи життєвого циклу компетенції. Управління компетенцією на рівні організації. Управління компетенцією на рівні особистості. Управління поведінкою особистості для запобігання конфлікту. Процес узгодження очікувань в організації. Підтримка співробітництва. Соціальне партнерство. Соціально-трудова конфлікти: форми протікання та методи подолання.

Принципи і методи управління конфліктами. Структурні методи управління конфліктами. Модель стратегії поведінки особистості в конфлікті Томаса-Кілменна. Внутрішньоособистісні методи управління конфліктами.

Тема 14. Психологія та соціологія конфлікту.

Психологічна структура особистості. Теорії поведінки особистості у конфліктній взаємодії (К. Юнг, К. Роджерс, Е. Берн). Технології ефективного спілкування і раціональної поведінки в конфлікті. Методи визначення соціально-психологічного клімату в колективі. Соціометрія.

Конфлікти в суспільстві. Соціальні конфлікти та основні шляхи їх розв'язання. Економічні конфлікти. Політичні конфлікти. Конфлікти духовної сфери. Конфлікти в організації. Управлінські конфлікти. Специфіка форм проявлення управлінських конфліктів (неузгодженість, напруженість, конфронтація). Причини і методи розв'язання організаційних конфліктів.

Тема 15. Профілактика міжособових конфліктів в медичному середовищі.

Соціоніка як наука, поняття. Структура психіки людини за З. Фрейдом. Структура особи за К. Юнгом. Ментальний та вітальний рівні. Базисні ознаки особи: раціональність –

іраціональність, екстраверсія – інтроверсія; сенсорика – інтуїція, логіка – етика. Соціотип – поняття. Структура соціотипу: сенсорика відчуттів, вольова сенсорика, етика відносин, етика емоцій, структурна (об’єктивна) логіка, ділова логіка (логіка організації справи), інтуїція часу, інтуїція здібностей. Характеристика соціотипів. Інтертипні відносини соціотипів та їх характеристика. Профілактика конфліктів на основі розстановки кадрів за найменш конфліктними парами. Квадри та їх характеристика. Поняття соціону. Засоби запобігання і розв’язання конфліктів у медичній сфері.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	ТЕМА	Лекції	Практика	СРЗ
1. Загальні питання конфліктології, як науки.				
1	Конфліктологія як наука та навчальна дисципліна.	0	2	4
2	Історико-методологічні аспекти конфліктології.	0	2	4
3	Конфлікт як соціальне явище.	0	2	4
4	Сутність конфлікту та його структура.	0	2	4
2. Практичні аспекти конфліктології.				
5	Класифікація конфліктів.	0	2	4
6	Причини виникнення конфліктів в медичному середовищі.	0	2	4
7	Структурні компоненти конфліктів.	0	2	4
8	Функції конфліктів.	0	2	4
9	Динаміка конфлікту та механізми його виникнення.	0	2	4
10	Переговори і медіація.	0	2	4
11	Конфлікт і конфліктофобія.	0	2	4
12	Процес управління конфліктами.	0	2	4
13	Попередження і регулювання конфліктів.	0	2	4
14	Психологія та соціологія конфлікту.	0	2	4
15	Профілактика міжособових конфліктів в медичному середовищі.	0	2	4
	Всього 90	0	30	60

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

Лекцій не передбачено

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	ТЕМА	Кількість годин
1	Конфліктологія як наука та навчальна дисципліна.	2
2	Історико-методологічні аспекти конфліктології.	2
3	Конфлікт як соціальне явище.	2
4	Сутність конфлікту та його структура.	2
5	Класифікація конфліктів.	2
6	Причини виникнення конфліктів в медичному середовищі.	2
7	Структурні компоненти конфліктів.	2
8	Функції конфліктів.	2
9	Динаміка конфлікту та механізми його виникнення.	2
10	Переговори і медіація.	2
11	Конфлікт і конфліктофобія.	2
12	Процес управління конфліктами.	2
13	Попередження і регулювання конфліктів.	2
14	Психологія та соціологія конфлікту.	2
15	Профілактика міжособових конфліктів в медичному середовищі.	2
Всього		30

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№ з/п	ТЕМА	СРС

1	Конфліктологія як наука та навчальна дисципліна.	4
2	Історико-методологічні аспекти конфліктології.	4
3	Конфлікт як соціальне явище.	4
4	Сутність конфлікту та його структура.	4
5	Класифікація конфліктів.	4
6	Причини виникнення конфліктів в медичному середовищі.	4
7	Структурні компоненти конфліктів.	4
8	Функції конфліктів.	4
9	Динаміка конфлікту та механізми його виникнення.	4
10	Переговори і медіація.	4
11	Конфлікт і конфліктофобія.	4
12	Процес управління конфліктами.	4
13	Попередження і регулювання конфліктів.	4
14	Психологія та соціологія конфлікту.	4
15	Профілактика міжособових конфліктів в медичному середовищі.	4
Всього		60

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ - Не передбачені.

7. Методи навчання

Практичні заняття: бесіда, вирішення ситуаційних задач, відпрацювання навичок спілкування з пацієнтом та колегами.

Самостійна робота: самостійна робота з підручником, самостійна робота з банком тестових завдань, самостійне вирішення ситуаційних завдань.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т. ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль:

усне опитування, тестування, розв'язання ситуаційних завдань, оцінювання роботи з пацієнтом на занятті.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційної задачі;

2. Оцінювання роботи із пацієнтом з теми заняття:

методи: оцінювання: а) комунікативних навичок спілкування з пацієнтом, б) фіксованих виступів, в) складання та виклад повідомлень г) участі у дискусіях, д) складання плану лікування

Критерії поточного оцінювання на практичному / семінарському / лабораторному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач має вільно володіти матеріалом, приймати активну участь в обговоренні теми та вирішенні ситуаційної задачі, впевнено демонструвати практичні навички під час спілкування з пацієнтом, висловлювати свою думку з теми заняття, демонструвати клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач має добре володіти матеріалом, приймати участь в обговоренні матеріалу та вирішенні ситуаційної задачі, демонструвати практичні навички під час спілкування з пацієнтом з деякими помилками, висловлювати свою думку з теми заняття, демонструвати клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач має відповідати на питання за темою, недостатньо володіючи матеріалом, невпевнено приймати участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, демонструвати практичні навички під час спілкування з пацієнтом з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, не демонструє практичні навички під час спілкування з пацієнтом.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150

Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні завдання
- Електронний банк тестових завдань з дисципліни

11. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ЗАЛІКУ

Загальні питання конфліктології, як науки

1. Конфліктологія як наука.

2. Конфліктологічна проблематика в історії соціально-філософської думки та психології.
3. Міждисциплінарний характер наукового дослідження конфліктів, методика аналізу.
4. Місце конфліктології в системі наук. Становлення конфліктології як сучасної науки і практики.
5. Об'єкт і предмет конфліктології: дискусійний характер питання у вітчизняній і зарубіжній літературі.
6. Структура сучасної конфліктології як наукової дисципліни: загальна теорія конфліктів, окремі галузі конфліктології та прикладна конфліктологія.
7. Конфліктологія як навчальна дисципліна. Її статус у системі професійної підготовки медичних працівників.
8. Конфліктологічні ідеї Стародавнього Світу. Конфлікт в епоху Просвітництва. Марксистська теорія конфлікту. Функціональна теорія конфлікту. Теорія наукового управління Тейлора. Структурний функціоналізм. Теорія соціального конфлікту (конфліктна модель суспільства).
9. Загальна теорія конфлікту. Модель життєвого циклу організації.
10. Сучасна конфліктологія: актуальні теоретико-методологічні й практичні проблеми. Об'єкт, предмет і методологія конфліктології.
11. Конфлікт як складне соціальне явище. Позитивна та негативна роль конфліктів у житті людини і суспільства.
12. Сутність конфлікту, його основні ознаки та структура.
13. Причини виникнення конфліктів. Межі конфлікту.
14. Характеристики наслідків конфлікту.
15. Класифікація конфліктів.
16. Суперечки та конфлікт. Конфлікт та сварка. Конфлікт та боротьба. Конфлікт та насильство. Конфлікт та суперництво. Конфлікт та протиріччя. Конфлікт та зіткнення. Види зіткнення.
17. Причини конфліктів.
18. Структура об'єктивних причин конфлікту.
19. Структура суб'єктивних причин конфлікту.

Практичні аспекти конфліктології

20. Причини конфліктів в організації. Внутрішньо-особистісні конфлікти.
21. Внутрішні причини конфліктів.
22. Зовнішні причини конфліктів.
23. Предмет конфлікту.
24. Об'єкт конфлікту.
25. Учасники конфлікту.
26. Визначення функції конфлікту.
27. Види функцій конфлікту.
28. Обставини, що сприяють виникненню конфліктів.
29. Типи конфліктів.
30. Етапи виникнення конфлікту.
31. Переговори як ефективний спосіб виходу з конфліктної ситуації.
32. Поняття переговорів, умови їх проведення.
33. Поняття конфліктофобії.
34. Природа і механізми конфліктофобії.
35. Феномен конфліктофобії.
36. Конфліктофобія як причина і наслідок різних психологічних і соціальних явищ.
37. Сутність і поняття управління конфліктом.
38. Зміст процесу управління конфліктами.
39. Процес діагностики конфлікту.
40. Прогнозування і профілактика конфліктів.

41. Принципи і методи управління конфліктами.
42. Психологічна структура особистості.
43. Теорії поведінки особистості у конфліктній взаємодії.
44. Технології ефективного спілкування і раціональної поведінки в конфлікті.
45. Методи визначення соціально-психологічного клімату в колективі.
46. Характеристика соціотипів.
47. Інтертипні відносини соціотипів та їх характеристика.
48. Профілактика конфліктів на основі розстановки кадрів за найменш конфліктними парами.
49. Поняття соціону.
50. Засоби запобігання і розв'язання конфліктів у медичній сфері.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Вікова та педагогічна психологія : навч. посіб. / Скрипченко О. В. та ін. К.: Каравела, 2019. 400 с.
2. Клейман П. Психологія. Люди, концепції, експерименти. М.: Манн, Иванов и Фербер, 2019. 272с.
3. Основи загальної і медичної психології, психологічного здоров'я та міжособового спілкування [Текст]: підручник для студентів мед. училищ, коледжів, академій та інститутів медсестринства / І. Я. Губенко, О. С. Карнацька, О. Т. Шевченко. - 3 - е видання, переробл. і доповн. - К. : ВСВ" Медицина", 2021. - 312 с.
4. Медична психологія [Текст] : підручник для студ. мед. вищ. навч. закл. Т1. : Загальна медична психологія / за ред Г.Я.Пилягіної [Пилягіна Г.Я., Хаустова О.О., Чабан О.С., Аймедов К.В., Асеева Ю.О.]. - Вінниця : Нова Книга, 2020. - 288 с.

ДОДАТКОВА

1. Психічне здоров'я особистості: результати оцінювання та рекомендації для інтеграції охорони психічного здоров'я в систему первинної медичної допомоги та громадські платформи в Україні. К.: Міжнародний медичний корпус за підтримки Групи Світового банку, 2017. 146 с.
2. Савчин М. Здоров'я людини і духовний особистісний і тілесний виміри : монографія. Дрогобич : ПП «НОСВІТ», 2019. 232 с.
3. Партико Н. В. Психологія конфліктів Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 132 с.
4. Основи загальної та медичної психології у вищій школі: Навчальний посібник / за ред. Р.І.Білобровки – 2018.- 286 с. Партико Н. В. Психологія конфліктів Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 132 с.
5. Матвієць Л.Г. Важливі підходи до налагодження комунікацій між лікарем і пацієнтом із залежністю від психоактивних речовин [Текст] / Л.Г. Матвієць// Сімейна медицина.- 2019.- No 5-6.- С.14-17
6. Свінціцький А.С. Взаєморозуміння між лікарем і пацієнтом як запорука ефективності здійснюваного лікування [Текст] / А.С. Свінціцький/ Практикуючий лікар.- 2019.- No4.- С.61-65.
7. USMLE Step 1 Lecture Notes: Behavioral Science and Social Science - 2018 by Kaplan Medical .

13. Електронні інформаційні ресурси:

1. <http://vuzlib.com/content/category>
2. <http://www.nbu.gov.ua/>

3. <http://lib.kture.kharkov.ua/>
4. <http://www.psy-science.com.ua/PsInsUa.html>
5. http://www.social-science.com.ua/jornal_content/
6. http://chitalka.info/ps_26/index.html
7. http://psyjournals.ru/psyedu_ru/2010/n5/Kasatkin_Bochaver_full.shtml
8. http://valeolog.net/userfiles/978_1.pdf
9. <http://syntone.ru/book/psihologiya-zdorovya-cheloveka/>
10. <http://mentalhelpguide.ru/section-exercises.php>
11. http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/1349/3/psychol_zdor_navch.pdf